

CAMBRA DE COMERÇ
INDÚSTRIA I SERVEIS D'ANDORRA

ENQUESTES DE CONJUNTURA

Resultats

Gener-juny 2013

Número 33

Presentació

Els darrers resultats de l'enquesta de conjuntura de la Cambra indiquen que l'activitat econòmica ha continuat mostrant senyals clars de recessió la primera meitat de l'any 2013, tot i que es constata una desacceleració del ritme de caiguda cap a nivells més moderats. Així, l'enquesta recull valoracions menys negatives de la marxa dels negocis a tots els sectors, si bé encara s'han de considerar força desfavorables, en línia amb una davallada de l'activitat que també s'ha assenyalat en general menys intensa que un any enrere. D'altra banda, les perspectives tampoc són tan negatives com en els darrers semestres i apunten a la continuïtat de la moderació de la reculada de l'activitat.

Les dades més recents disponibles dels principals indicadors d'activitat estan en sintonia amb aquesta previsió, atès que la majoria continuen situant-se en terreny negatiu, i en algun cas també apunten a una moderació del ritme de contracció de l'activitat.

En concret, el nombre d'assalariats fins al setembre ha registrat una caiguda del 2,8%, menys acusada que la del mateix període de l'any 2012 (-4,0%). Per sectors, el descens de l'ocupació s'ha concentrat sobretot en la construcció (-14,7%), però també ha afectat de manera apreciable la indústria (-5,0%), el comerç (-3,8%) i l'hoteleria (-2,3%). Per la seva banda, el nombre d'assalariats només ha continuat creixent en el sistema financer (+2,0%) i s'ha mantingut pràcticament estable en l'Administració pública (+0,2%).

Així mateix, en termes acumulats fins a l'octubre, les importacions totals han moderat la taxa de caiguda interanual fins al -0,4%, des del -4,2% de l'any anterior. A més, altres indicadors rellevants han experimentat una clara correcció de les tendències negatives anteriors: és el cas de les importacions de materials de la construcció –que han augmentat un 3,9%, després de sis exercicis consecutius de caigudes–, i de les matriculacions de turismes, que també han anotat una taxa de variació positiva del 3,4%. Per contra, el consum d'energia elèctrica ha empitjorat (-1,6%) i el nombre global de visitants ha registrat un descens una mica més acusat (-2,6%), fet que no permet encara mostrar gaire optimisme respecte a una propera recuperació de l'economia.

En conclusió, els resultats de les enquestes de conjuntura i l'anàlisi dels principals indicadors d'activitat disponibles apunten certament a una lleu millora de la situació empresarial. Ara bé, la marxa dels negocis i la tendència general de l'activitat encara se situen en uns nivells bastant negatius. Aquests indicadors suggereixen que la crisi econòmica andorrana encara s'allargarà durant tot el 2013, tot i que possiblement serà de menys intensitat que l'any anterior.

En l'àmbit internacional, la principal novetat que s'ha produït els darrers mesos és la desacceleració del creixement de les economies emergents, al mateix temps que es confirma la recuperació gradual de les economies avançades. Això explica que el Fons Monetari Internacional (FMI) hagi rebaixat la seva previsió de creixement mundial per al 2013 i 2014, fins al 2,9% i el 3,6% respectivament.

La zona euro ha continuat en la senda de la recuperació econòmica. Aquesta millora de l'economia no està impulsada tan sols pels països del centre d'Europa; també s'ha fet extensiva als països de la perifèria, amb Espanya i Portugal sortint de la recessió i Itàlia moderant la caiguda del PIB. L'altre aspecte positiu és que la recuperació econòmica no es fonamenta només en la demanda exterior, ja que també millora la demanda interna.

Pel que fa als nostres països veïns, cal dir que l'economia espanyola ha mostrat un lleuger avenç del PIB en el tercer trimestre (0,1% intertrimestral), gràcies al dinamisme del sector

exterior, a la suavització del procés de consolidació fiscal respecte a l'any anterior i a la millora de les condicions financeres en els mercats de capitals. Així, la Comissió Europea preveu que el PIB espanyol es contraguí un 1,3% el 2013 i comenci a créixer un 0,5% el 2014. Per part seva, França ha recaigut el tercer trimestre, amb un retrocés del PIB d'un 0,1% intertrimestral, que s'explica per la caiguda de la inversió residencial i de les exportacions. En aquest context, les previsions del Fons Monetari Internacional indiquen que l'economia francesa creixerà només el 0,2% enguany i l'1% l'any vinent.

En tot cas, la millora del context europeu, i en particular de la situació econòmica d'Espanya és una bona notícia per a les perspectives de l'economia andorrana.

A banda de la conjuntura econòmica actual, **l'evolució de la nostra economia pateix l'impacte negatiu de certes debilitats** que dificulten la marxa de l'activitat empresarial i condicionen el desenvolupament econòmic futur del nostre país. Així, en tots els sectors enquestats, les empreses han coincidit a assenyalar novament la debilitat de la demanda com l'obstacle principal que cal afrontar per millorar l'activitat.

La disminució del consum i una pressió competitiva més forta d'altres destinacions posicionades amb productes cada cop de més qualitat i varietat ens porta a la necessitat de reinventar i posar en més valor l'oferta turística, oferint un ampli ventall de continguts i experiències singulars en contínua renovació.

La competitivitat turística d'Andorra depèn de la seva capacitat per oferir, de manera sostinguda, productes diferenciats i connectats amb les preferències dels turistes. Tots som conscients que cal promoure nous complements turístics i diversificar l'oferta, amb la creació de productes d'oci i el desenvolupament de nous projectes lúdics adaptats a una demanda turística internacional emergent.

Pel que fa al sector del comerç, en aquests darrers mesos la llibertat d'horaris i l'obertura de zones per a vianants han permès que el sector impulsi accions comercials conjuntes per millorar l'experiència de compra i atreure un nombre més gran de visitants. Sens dubte, s'ha de donar continuïtat a aquestes iniciatives, tot i que des de la Cambra desitjaríem que hi hagués més sinergies entre el sectors públic i privat. Especialment, pensem que les accions d'Andorra Turisme destinades al comerç haurien d'estar molt més coordinades amb la Cambra, les associacions de comerciants i els comuns per tal d'evitar duplicitats i garantir uns resultats més efectius. En aquest sentit, seria interessant establir un calendari d'accions comercials que diferenciés entre esdeveniments d'àmbit nacional o territorial, per *target* de client o altres tipus de segmentació.

Per part seva, els comerciants han de fer de la seva botiga per ella mateixa tota una experiència de compra. En un mercat saturat de productes i amb uns diferencials de preus cada cop més difícils de mantenir, la venda ha de ser alguna cosa més que despatxar productes. Cal acompanyar-la de serveis i d'experiències *in situ*, orientades no només a satisfer les necessitats del client sinó també a sorprendre'l i il·lusionar-lo. Amb aquesta finalitat des de la Cambra, amb el suport del Ministeri d'Economia, oferim formació continuada, *retail tours* a ciutats de referència mundial i altres serveis per al comerç amb l'objectiu que el sector del *retail* estigui al dia de les darreres tendències a escala internacional.

El sector hotelier també acusa intensament la davallada de la demanda i l'excés d'oferta existent. A més, continua mostrant una preocupació creixent per la baixada generalitzada de preus que perjudica greument el sector i afecta directament el posicionament i la marca de país. En algun cas aquestes rebaixes dels preus comporten una degradació dels serveis oferts pels establiments, que paral·lelament es tradueix en un deteriorament de la seva reputació *online*.

Avui el màrqueting i la gestió de la mateixa reputació *online*, així com la utilització de les xarxes socials, són eines imprescindibles per als sectors turístic i comercial. Els comerços i els serveis turístics han d'incorporar noves estratègies de negoci i estar molt més presents a la xarxa. A la Cambra continuarem dedicant esforços a formar i a orientar les empreses en el desenvolupament d'aquestes eines, perquè és evident que en el futur bona part de les estratègies comercials passaran per un millor posicionament *online*, pel màrqueting mòbil i per una fidelització i una captació més grans de clients a través de les xarxes socials i de la web 2.0.

D'altra banda, en la construcció, el sector més castigat per la situació actual de crisi econòmica, s'han observat senyals d'una certa reactivació en les activitats vinculades amb la rehabilitació d'habitatges. La rehabilitació amb criteris d'eficiència energètica ha rebut un impuls important gràcies a les mesures posades en marxa pel Govern amb el Pla RENOVA. Malgrat aquest esforç, i tenint en compte la demanda creixent de subvencions i crèdits tous del programa, creiem que la partida pressupostària destinada als ajuts de rehabilitació per a l'exercici 2014 (fins a 1 M€) podria ser insuficient per donar resposta a tots els projectes que es puguin presentar. Segons dades del Govern i de l'Associació de Contractistes d'Obres d'Andorra (ACODA), aquesta inversió d'1 M€ en subvencions efectuada pel Govern genera 12 M€ d'activitat econòmica en el mateix sector, i a més millora les condicions de sostenibilitat mediambientals, la qualitat de vida dels ciutadans –en la mesura que la factura mensual de consum d'energia es redueix – i en general l'embelliment dels edificis del país.

A més, des de la Cambra pensem que es podrien impulsar altres iniciatives, com ara premiar projectes singulars que vagin més enllà dels criteris obligatoris recollits en el llibre blanc de l'energia i dels projectes RENOVA i REGENERA (en matèria d'eficiència energètica, de sostenibilitat, d'embelliment i altres) i que, en definitiva, fomentin millores en diversos aspectes de valor afegit.

Pel que fa a l'obra pública, voldríem destacar els esforços que està duent a terme el Govern per atenuar la caiguda del sector. Després de la dràstica retallada en el pressupost d'obra pública l'any 2012, amb l'aprovació d'una xifra de mínims mai vista en els últims 30 anys (15 M€) s'ha passat a uns 30 M€ el 2013 i es preveu que arribi a 40 M€ d'obra el 2014, un fet que certament ajudarà a limitar la caiguda dels nivells d'activitat i dels llocs de treball en aquest sector.

Finalment, en tots els sectors s'ha observat un augment de la preocupació de les empreses per l'increment de la pressió fiscal i de les obligacions legals. Per això, la reforma fiscal per a l'homologació internacional d'Andorra ha d'anar acompanyada d'un paquet de mesures per fomentar la competitivitat empresarial si no volem que una part del teixit empresarial acabi desapareixent per no poder adaptar-se a aquestes noves circumstàncies.

En un moment en què les empreses estan tocant fons i mantenint-se gràcies a ajustos d'oferta i retallades de costos, són necessàries mesures més efectives de reactivació econòmica. Aquestes mesures han de servir a les empreses per desenvolupar nous productes i serveis de més valor afegit, millorar la productivitat, afavorir la innovació i potenciar la formació en l'empresa.

L'economia andorrana té elements de fortalesa que, ben aprofitats, ens han d'ajudar a superar aquesta crisi. Encarar una via sòlida de creixement dependrà tant de les estratègies empresarials com de la política econòmica i l'assumpció de responsabilitats compartides per part dels agents socials i polítics del país.

Marc Pantebre Palmitjavila
President

ÍNDIX

Semestre gener-juny de 2013:

- **Comentaris i gràfics:**

- 7 Indústria**
- 9 Construcció**
- 11 Comerç minorista**
- 13 Sector hotelier**

- **Enquestes de conjuntura:**

- 16 Indústria**
- 18 Construcció**
- 20 Comerç minorista**
- 24 Sector hotelier**

Annex:

- 27 Distribució sectorial de la mostra en el comerç minorista**

SEMESTRE GENER-JUNY 2013

COMENTARIS I GRÀFICS

Indústria
Construcció
Comerç minorista
Sector hoteler

INDÚSTRIA

Els resultats de l'enquesta de conjuntura de la primera meitat de l'any 2013 confirmen que el sector industrial, **tot i presentar un clima general dels negocis encara molt negatiu, ha moderat una mica, per segon semestre consecutiu, la seva caiguda**, en línia amb un context econòmic global que tendeix a millorar lentament.

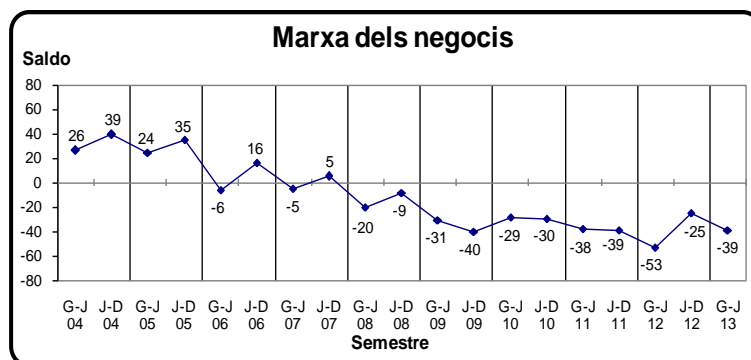
En concret, **les valoracions dels empresaris sobre la marxa dels negocis s'han mantingut en un rang majoritàriament desfavorable**, però en termes generals, no l'han considerat tan dolenta com un any enrere.

Paral·lelament, la majoria d'empreses també han assenyalat **una disminució dels nivells de producció**, que, malgrat ser significativa, no ha estat tan pronunciada com la registrada el mateix període de l'any 2012, en què el sector va patir una davallada especialment intensa de l'activitat.

Aquest retrocés menor de la producció es podria atribuir en part a una certa recuperació del ritme exportador (les vendes a l'exterior van créixer un 17,7% interanual durant els primers sis mesos de l'any 2013), un fet que suposa un front d'optimisme davant la situació actual de manca d'impuls de la demanda domèstica, i que, sens dubte, esdevé un suport necessari per consolidar el camí cap a la recuperació de l'activitat del sector.

D'altra banda, d'acord amb aquesta situació general d'escassa activitat, **el grau d'utilització de la capacitat productiva s'ha mantingut en nivells reduïts, el 57,8% de mitjana**, un registre molt proper al nivell mitjà de l'any 2012, que se situa només 3,6

punts per sobre del mínim assolit ara fa un any.

Així mateix, **l'evolució poc satisfactòria de la cartera de comandes** –amb el 57% de les empreses enquestades que l'han situat en uns nivells molt baixos– impedeix que el sector sigui més optimista, en un context en què les empreses continuen frenant les despeses d'inversió i, a més a més, tracten de mantenir les existències en mínims.

El volum d'estocs de productes acabats s'han situat lleugerament per sobre dels nivells considerats adequats per a l'època de l'any, i en matèria de preus, les empreses han impulsat **una nova retallada dels preus de venda**, per desè semestre consecutiu. Finalment, el descens de l'activitat ha continuat afectant la contractació de personal en el sector, amb **ajustos significatius de les plantilles de les empreses**.

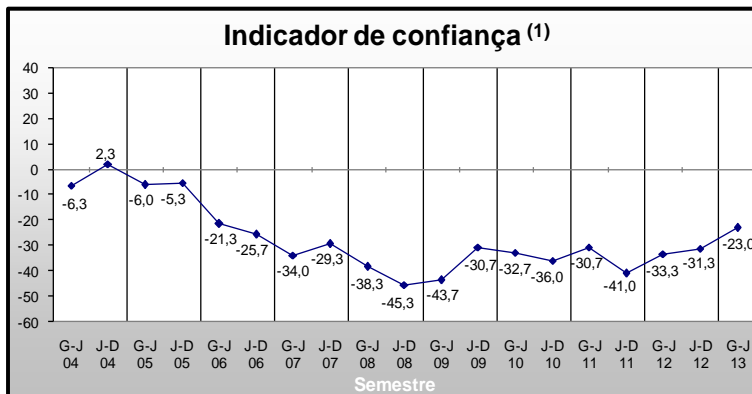
Les perspectives per al segon semestre de l'any 2013 continuen sent negatives, però indiquen clarament un alentiment de la caiguda de l'activitat del sector.

En aquest sentit, les empreses industrials preveuen que **l'empitjorament de la marxa dels negocis serà una mica més moderat** en els propers mesos i avancen **reduccions també menys intenses de la cartera de comandes i dels volums de producció**, si bé encara es mantindran en nivells poc satisfactoris.

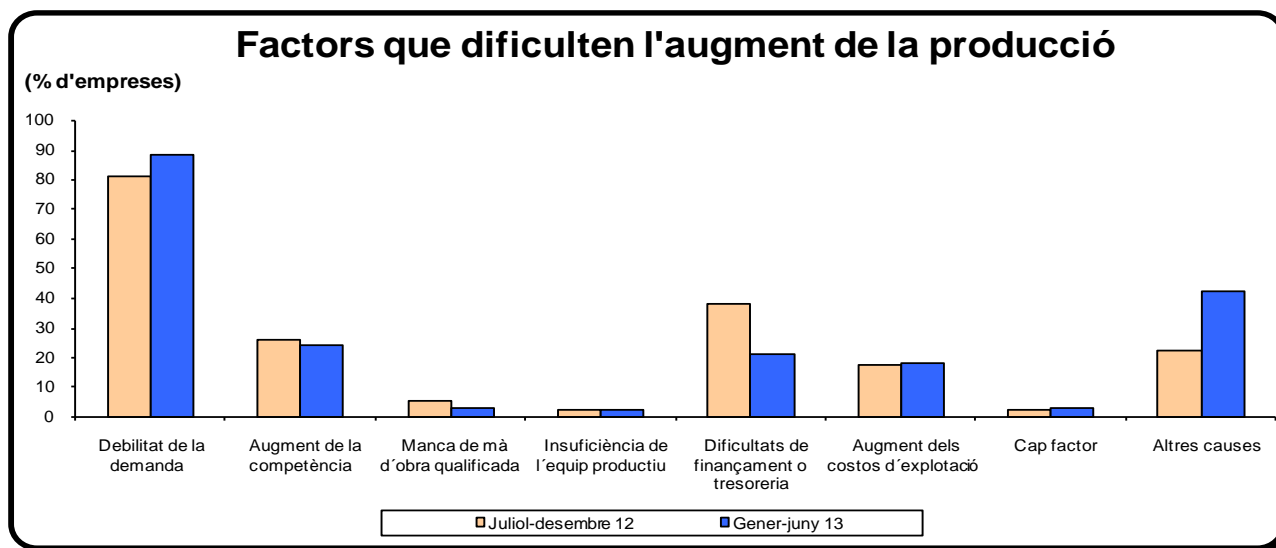
Així mateix, **el grau d'utilització de la capacitat productiva seguirà situant-se en cotes baixes** (per sota del 60%).

El personal ocupat en el sector **mantindrà una trajectòria descendent** i **els preus de venda seguiran caient**, com a reacció davant la feblesa persistent de la demanda i els alts nivells de competència en determinats mercats.

Corroborant aquestes impressions, **l'índex de clima industrial**, que mesura el sentiment de confiança del sector, **ha recuperat un saldo negatiu més moderat (-23,0 punts)**, després de 12 semestres consecutius de nivells mínims; malgrat tot, encara mostra un grau de pessimisme important i una actitud molt cautelosa davant les expectatives futures de l'activitat.

La debilitat de la demanda ha guanyat pes com a factor principal que limita la millora dels negocis, amb el 88% de les empreses que l'han esmentat, seguit a distància d'altres factors, com ara **l'augment de la competència**, citat pel 24% dels enquestats, i **les dificultats de finançament o tresoreria**, citat pel 21%. D'altra banda, el 42% de les empreses han assenyalat altres obstacles, entre els quals destaquen **l'augment de les pràctiques d'intrusisme o de competència deslleial** i **l'increment de les obligacions administratives i fiscals**.

(1) Mitjana del saldo de la cartera de comandes total, dels estocs canviats de signe i de les perspectives de la tendència de la producció.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

CONSTRUCCIÓ

Després de dotze semestres consecutius de recessió profunda de l'activitat, el primer semestre de l'any 2013, el sector de la construcció **ha continuat presentant els resultats més negatius** de la conjuntura econòmica actual.

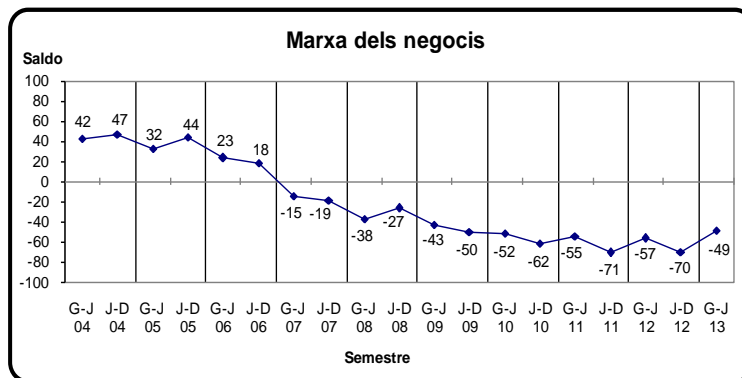
Ara bé, cal matisar que, malgrat que l'activitat constructora ha seguit reculant de manera intensa, la tendència menys desfavorable d'alguns indicadors – tant d'activitat com de confiança– suggereix que s'està començant a frenar el fort ritme de caiguda dels exercicis anteriors.

En concret, les opinions recollides en l'enquesta de conjuntura de la Cambra confirmen que **la marxa dels negocis es considera encara molt dolenta, però és la menys negativa dels darrers tres anys** en termes comparatius.

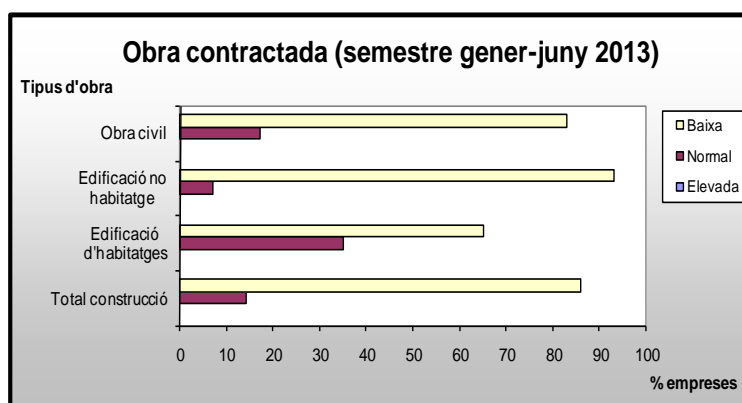
En la mateixa línia, les empreses constructores han assenyalat **una disminució important dels nivells d'obra executada** en relació amb els dos semestres precedents, **per bé que s'apunta una tendència a la moderació del ritme de descens** registrat en períodes anteriors.

En conjunt, **l'evolució del volum d'obra contractada ha continuat presentant un perfil molt deprimat, especialment en el subsector de l'edificació no habitatge** –que continua afrontant una aturada molt brusca de l'activitat–, **però també en l'àmbit de l'obra civil** –on persisteixen els plans d'austeritat públics en els projectes d'infraestructures. En canvi, **la davallada de les contractacions d'obra en el segment de l'edificació residencial ha tendit a moderar-se**, bàsicament gràcies a **un dinamisme més gran de**

les activitats vinculades amb la rehabilitació d'habitatges, que, per primera vegada des de l'inici de la crisi, ha començat a donar senyals clars de reactivació.

L'anàlisi d'alguns indicadors avançats corrobora aquesta lleu desacceleració en la correcció intensa que pateix el sector. Així, segons la informació procedent del Col·legi Oficial d'Arquitectes, **el total de metres quadrats d'obra visats** durant el primer semestre del 2013 ha ascendit a 91.369,33 m² (dels quals més de la meitat corresponen a reformes), una xifra gairebé tres vegades superior a la registrada durant el mateix període de l'any passat.

Per la seva banda, segons dades facilitades per la Duana andorrana, **les importacions de materials de la construcció** també han seguit una tendència més favorable, ja que han crescut en termes interanuals un 4,4%, i d'aquesta manera, han deixat enrere sis anys consecutius de forts descensos.

Finalment, aquest baix ritme de l'activitat que caracteritza el sector ha seguit repercutint en **els preus de venda**, que **han mantingut una trajectòria descendent**, i també en el mercat laboral, amb **una reducció interanual dels assalariats** molt significativa (del -15,3%, segons les dades d'afiliats de la CASS del primer semestre del 2013).

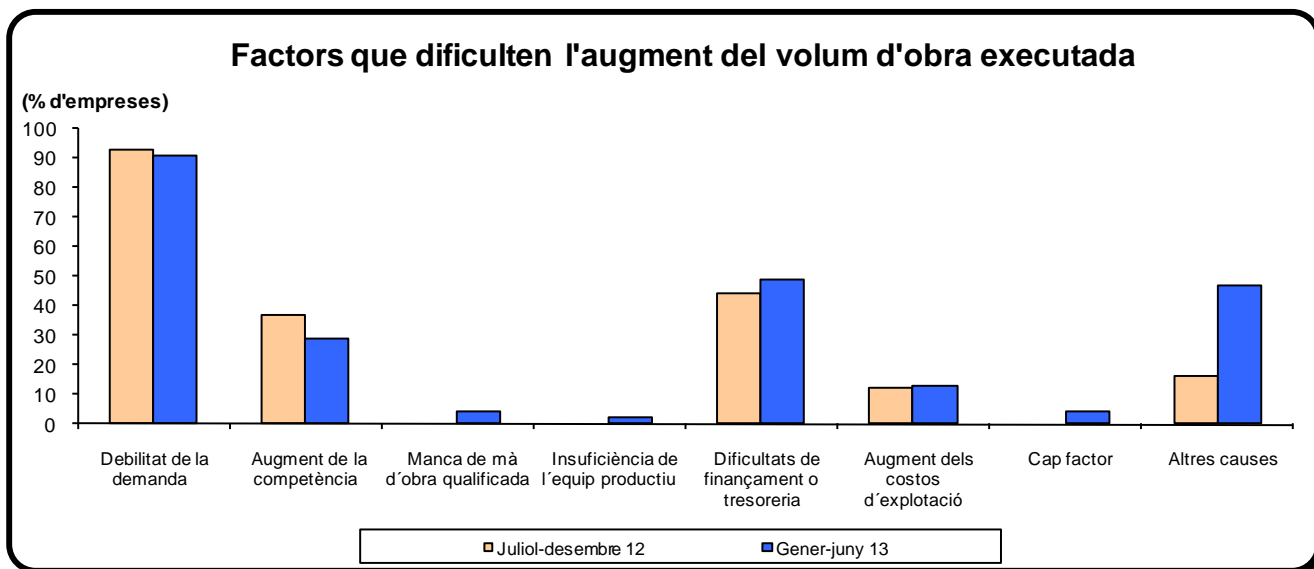
Les perspectives per a la segona meitat de l'any 2013 indiquen que la tendència negativa de l'activitat constructora no ha tocat fons, en un context en què l'excés d'oferta, la inestabilitat del mercat laboral, i una menor fluïdesa del crèdit continuaran marcant l'evolució del mercat immobiliari, i en limitaran les possibilitats d'una recuperació sòlida a curt termini.

No obstant això, **cada cop són més evidents els signes de desacceleració en la tònica de caiguda de l'activitat**. Així ho indiquen les previsions sobre l'evolució de **la marxa dels negocis**, que **no es preveu tan dolenta com en els semestres anteriors**, i de **l'obra executada**, que **continuarà disminuint, però menys intensament**.

A més, tot i que en conjunt **els volums d'obra contractada seguiran sent molt poc satisfactoris –sobretot en l'edificació no habitatge i en l'obra civil–**, les empreses esperen **un lleu repunt de l'activitat en el segment d'edificació residencial** a mesura que la construcció lligada a la rehabilitació d'habitatges guanyi protagonisme en la dinàmica del conjunt de l'activitat.

Els preus de venda mantindran una inèrcia baixista, tot i que menys acusada, i **el procés de destrucció d'ocupació tendirà a moderar-se**.

Quant als factors que limiten la marxa dels negocis, **la debilitat de la demanda** s'ha mantingut com l'obstacle més rellevant, amb un 91% d'empreses que l'han assenyalat. Tanmateix, cal destacar que ha augmentat el percentatge d'empreses que apunten **dificultats de finançament o tresoreria**, fins al 49% del total, un nivell rècord.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

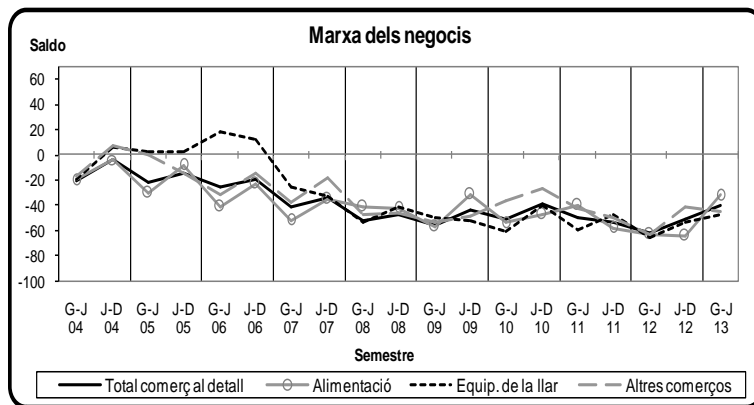
COMERÇ MINORISTA

Els resultats de l'enquesta de conjuntura corresponents al primer semestre de l'any 2013 posen de manifest que el comerç minorista, amb un balanç de l'activitat novament molt flux, **es manté com un dels sectors més perjudicats per la crisi econòmica**, en un escenari marcat pel **fort debilitament de la demanda de consum**.

De fet, el gran problema segueix sent la manca de confiança dels consumidors, motivada per les incerteses del context internacional, però també per certes febleses internes de la nostra economia, entre les quals cal destacar el deteriorament constant del mercat de treball, en termes d'ocupació i de salaris, i l'empitjorament de les rendes disponibles de les llars, un fet que segueix frenant les decisions de despesa de consum de les famílies.

Així, **les opinions dels comerciants sobre la marxa dels negocis**, si bé, en conjunt, indiquen una lleu correcció dels registres marcadament negatius dels semestres anteriors, **s'han mantingut en un rang de fort pessimisme** i apunten que el sector encara està lluny d'assolir uns nivells d'activitat òptims.

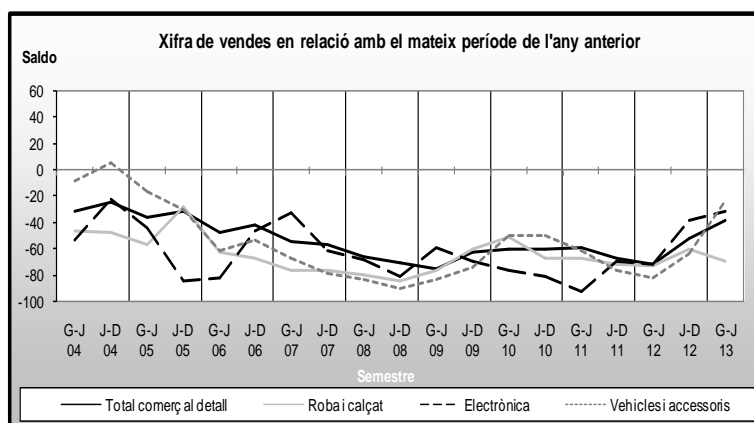
Per subsectors, destaca **la dinàmica singular de la branca de roba i calçat**, amb una evolució dels negocis força més negativa que la resta de sectors, i també **els mals resultats de les branques d'equipament de la llar, de vehicles i accessoris, i de l'epígraf "altres comerços"**, que han assenyalat una reculada dels nivells d'activitat força generalitzada i intensa.

En la resta de branques, en canvi, el deteriorament dels negocis s'ha apuntat força significatiu, però dins d'un perfil una mica més moderat.

D'altra banda, el sector comercial ha continuat mostrant **una lògica preocupació per la davallada de les vendes**, que ja sumen sis exercicis de tendència molt negativa.

Des d'una òptica sectorial, cal matisar que **la caiguda interanual de la xifra de vendes ha tendit a suavitzar-se en la majoria de branques**, però més per l'acumulació d'un llarg període de descensos continuats que no pas per una veritable reactivació de la demanda.

L'única branca que s'aparta d'aquesta pauta de moderació ha estat **el ram de roba i calçat**, que **ha mantingut un descens interanual de les vendes encara molt acusat**, similar a l'apuntat el mateix semestre de l'any 2012.

Altres indicadors quantitatius també refermen aquest to decaïgut de l'activitat, encara que amb un caràcter més moderat. Així, segons dades de la Duana andorrana, **les importacions totals** durant el primer semestre de l'any 2013 han reduït la seva taxa de caiguda interanual fins al -2,1%, des del -5,3% del mateix període de l'any passat. A més, **les matriculacions de turismes** també evidencien que el consum intern continua molt deprimat, atès que han experimentat un nou descens interanual del -5,8%, que s'afegeix a les fortes reculades dels semestres anteriors.

En termes generals, els comerços enquestats **han considerat els estocs adequats** per a l'època de l'any, i en l'àmbit del mercat laboral, han indicat novament **una reducció del personal ocupat** en el sector. Finalment, **els preus de venda han continuat baixant**, però cada vegada menys, per la pressió dels costos i l'increment de la

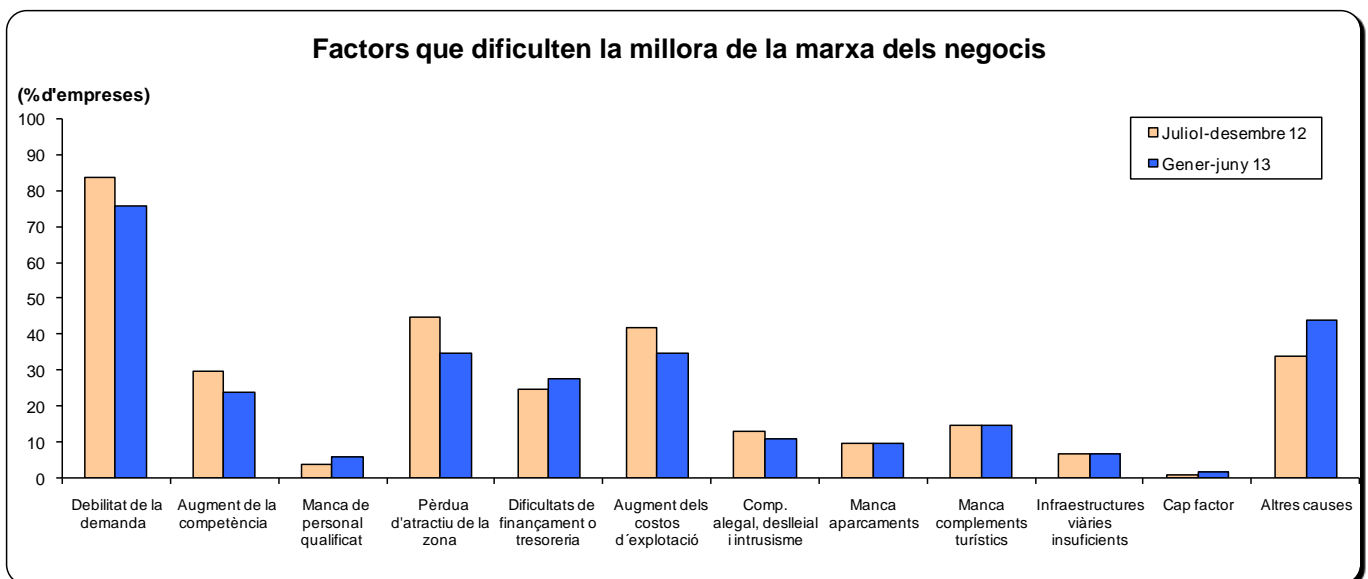
càrrega fiscal, en un context de disminució notable dels ingressos.

Les expectatives de les empreses de cara a la segona meitat de l'any 2013, tot i que continuen sent pessimistes, apunten a una clara moderació del ritme de caiguda de l'activitat comercial.

En concret, **la marxa dels negocis seguirà una tendència negativa**, però amb un perfil de deteriorament més contingut, en línia amb **una caiguda menys accentuada dels nivells de vendes** en la majoria de branques.

La contractació de personal en el sector tendirà a disminuir i els preus de venda presentaran, en general, una trajectòria força estable.

La debilitat de la demanda ha estat el principal factor assenyalat per les empreses entre els obstacles que dificulten la millora dels negocis, amb una freqüència del 76%, per davant d'altres factors com **la pèrdua d'atractiu de la zona i l'augment dels costos d'explotació**, ambdós citats pel 35% dels enquestats.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

SECTOR HOTELER

L'enquesta de conjuntura confirma que el sector hoteler **continua travessant un moment de dificultat**, si bé, en general, s'aprecia **una clara desacceleració en el ritme de descens de l'activitat** durant el primer semestre de l'any 2013.

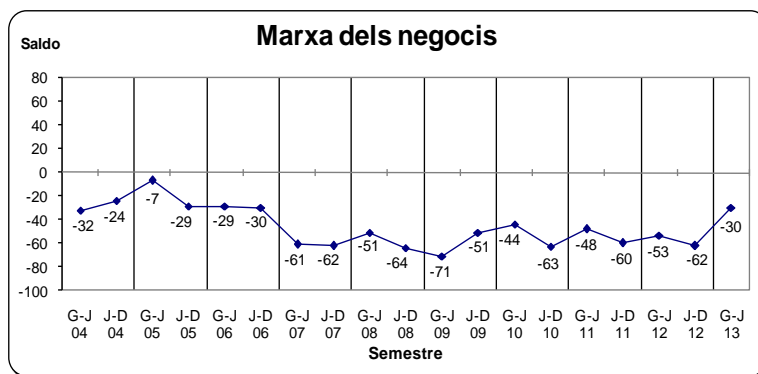
En concret, **les opinions empresarials sobre la marxa dels negocis, tot i ser encara àmpliament pessimistes**, han millorat de manera apreciable aquest semestre, fins al punt que **són les menys negatives dels darrers sis anys**.

Aquesta certa millora en la valoració de la situació empresarial, és deguda, en bona part, a la comparació amb els nivells d'activitat excepcionalment baixos dels semestres anteriors, però també a la incidència d'altres factors que hi han jugat a favor, com una temporada d'esquí en conjunt satisfactòria, un lleu increment de l'afluència de turistes, i els esforços constants dels hotelers per adaptar-se als canvis qualitatius de la demanda, cada cop més sensible als nivells de preus i més exigent en la qualitat.

Des d'una perspectiva territorial, **la marxa dels negocis ha suavitzat la tendència negativa** dels semestres anteriors **a la majoria de zones i només ha mantingut una trajectòria encara molt desfavorable a les parròquies d'Encamp i d'Ordino**, tot i ser en aquestes zones el període de màxima activitat de l'any.

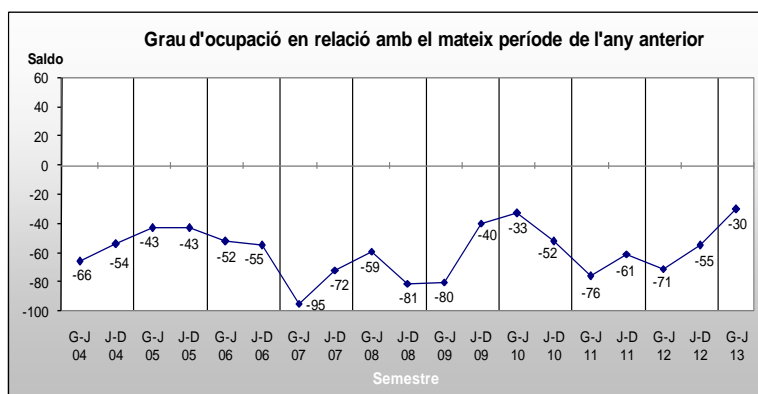
En canvi, **en el vessant més positiu, destaquen les parròquies de Canillo i la Massana**, en què els hotels, per primera vegada des de l'inici de la crisi, han abandonat un to marcadament

pessimista i han indicat una evolució dels negocis més dominada per l'estabilitat.

Quant als nivells d'ocupació, els empresaris també han indicat, en conjunt, unes valoracions menys negatives que les habituals en els últims temps.

Així, les úniques parròquies que han mantingut un fort ritme de caiguda dels volums d'ocupació han estat les de Sant Julià de Lòria, Encamp i Ordino, mentre que, per contra, a la resta de zones la disminució interanual del grau mitjà d'ocupació ha estat més moderada.

Les dades de visitants elaborades pel Departament d'Estadística del Govern també refermen aquest menor retrocés de l'activitat hotelera, ja que indiquen que **els turistes que han visitat el país** durant els sis primers mesos de l'any 2013 han estat un 3,2% més que durant el mateix període de l'any 2012, fet que s'ha traduït en un augment de les **pernoctacions**¹ del 4,1% fins al juny.

¹ Dada relativa a pernoctacions en hotels i apartaments.

D'altra banda, les empreses enquestades han assenyalat **un nou descens del nombre de treballadors ocupats** en el sector i **una disminució dels preus de venda**, força menys acusada que en semestres anteriors –reflex de les dificultats cada cop més evidents d'assumir més reduccions de marges, davant l'increment dels costos i l'augment de la pressió fiscal.

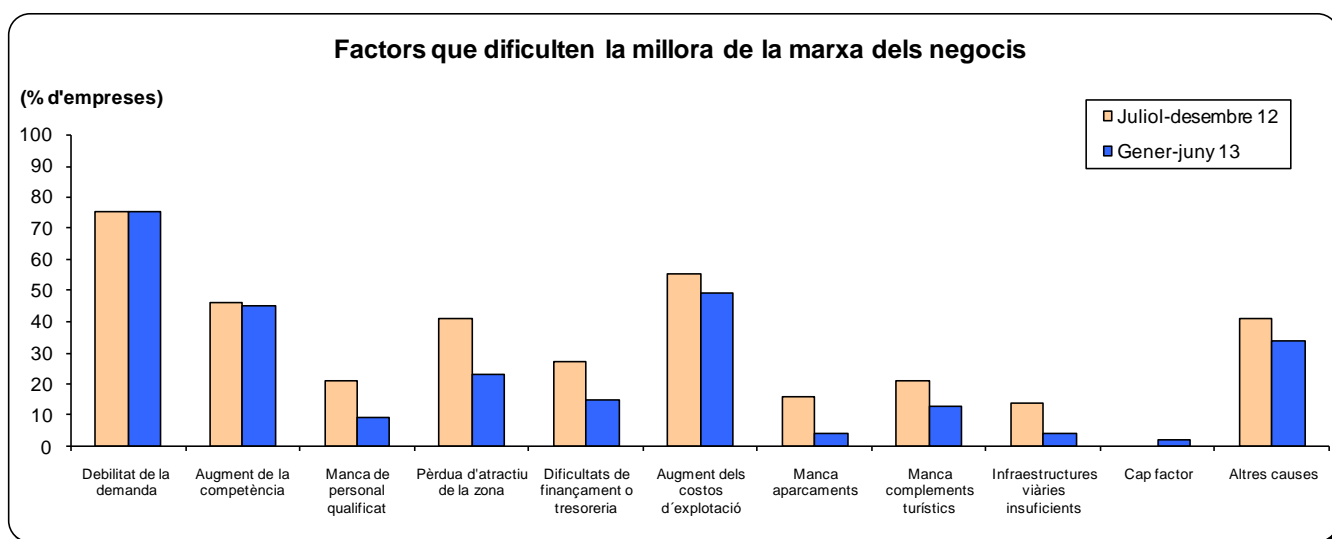
Pel que fa a la distribució mitjana dels clients per nacionalitats, els espanyols continuen liderant el rànquing amb una representació del 53% sobre el total de la clientela, dels quals el 27% provenen de *Catalunya*. En segon lloc, se situen **els clients francesos** – que representen el 25% del total, seguits molt de prop dels **clients d'altres nacionalitats**, amb el 22%.

Les expectatives de les empreses per a la segona meitat de l'any 2013 són menys pessimistes que les d'un any abans.

Així, els hotels preveuen **un deteriorament menor de la marxa dels negocis i un descens del grau mitjà d'ocupació que es preveu**, en general, **més moderat**.

El nivell global de reserves es continua considerant baix per a l'època de l'any, si bé no tant com en semestres anteriors, i s'anticipen **noves retallades en els preus de venda i en la contractació de personal** en el sector.

La debilitat de la demanda –citada pel 75% de les empreses– repeteix com a obstacle principal que dificulta la millora de l'activitat, seguit, a distància, de **l'increment dels costos d'explotació** –esmentat pel 49% dels enquestats– i de **l'augment de la competència** –citada pel 45%.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

SEMESTRE GENER-JUNY 2013

ENQUESTES DE CONJUNTURA

Indústria
Construcció
Comerç minorista
Sector hoteler

Semestre observat (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Marxa dels negocis	Bona	12	12	5
	Regular	37	52	37
	Dolenta	51	37	58
	Saldo	-39	-25	-53
• Comandes	Elevades	7	7	2
	Normals	36	27	27
	Baixes	57	67	71
	Saldo	-50	-60	-69
• Nivell d'estocs de productes acabats	Excessiu	8	10	7
	Adequat	48	52	48
	Insuficient	3	2	2
	Mai no hi ha estocs	42	36	43
Saldo	5	8	5	

Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Producció	Més alta	11	19	2
	Semblant	33	42	35
	Més baixa	56	39	63
	Saldo	-45	-20	-61
• Preus de venda	Més alts	2	8	2
	Iguals	68	58	64
	Més baixos	30	33	34
	Saldo	-28	-25	-32
• Personal ocupat	Més	9	15	16
	Igual	70	66	66
	Menys	21	19	18
	Saldo	-12	-4	-2

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Producció	Més alta	13	21	2
	Semblant	39	28	35
	Més baixa	48	52	63
	Saldo	-35	-31	-61

Perspectives per al 2n semestre de l'any 2013 (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Tendència de la marxa dels negocis	Millorar	12	12	10
	Mantenir-se	59	53	50
	Empitjorar	29	35	40
	Saldo	-17	-23	-30

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Tendència de les comandes	Augmentar	9	7	13
	Mantenir-se	58	49	37
	Disminuir	33	44	50
	Saldo	-24	-37	-37
• Tendència de la producció	Augmentar	12	12	14
	Estabilitzar-se	62	50	47
	Disminuir	26	38	40
	Saldo	-14	-26	-26
• Tendència dels preus de venda	Augmentar	5	12	5
	Estabilitzar-se	79	63	77
	Disminuir	16	25	18
	Saldo	-11	-13	-13
• Tendència de l'ocupació de personal	Augmentar	2	5	2
	Mantenir-se	85	76	73
	Disminuir	13	19	26
	Saldo	-11	-14	-24

Factors que dificulten l'augment de la producció els propers mesos (en % d'empreses)

	1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
*Debilitat de la demanda	88	81	81
*Augment de la competència	24	26	25
*Manca de mà d'obra qualificada	3	5	2
*Insuficiència de l'equip productiu	2	2	2
*Dificultats de finançament o tresoreria	21	38	25
*Augment dels costos d'explotació	18	17	12
*Cap factor	3	2	2
*Altres causes	42	22	29

Grau mitjà d'utilització de la capacitat productiva

	1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Semestre observat	57,8%	61,1%	54,2%
• Previst per als propers sis mesos	56,1%	59,2%	53,9%

	1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
Indicador de confiança en la indústria ⁽¹⁾:	-23,0	-31,3	-33,3

Notes:

⁽¹⁾ Mitjana del saldo de la cartera de comandes total, dels estocs canviats de signe i de les perspectives de la tendència de la producció.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

Semestre observat (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012	
• Marxa dels negocis	Bona	7	4	7	
	Regular	38	22	29	
	Dolenta	56	74	64	
	Saldo	-49	-70	-57	
		<u>Total</u>	<u>Edificació</u>	<u>Edificació no</u>	<u>Obra civil</u>
		<u>construcció</u>	<u>d'habitatges</u> ⁽¹⁾	<u>habitatge</u> ⁽²⁾	⁽³⁾
• Obra contractada	Elevada	0	0	0	0
	Normal	14	35	7	17
	Baixa	86	65	93	83
	Saldo	-86	-65	-93	-83
	<i>Saldo</i>				
	2n sem. 2012	-87	-87	-82	-96
	1r sem. 2012	-81	-85	-73	-85

Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Volum d'obra executada	Superior	7	7	7
	Igual	36	26	30
	Inferior	57	67	63
	Saldo	-50	-60	-56
• Preus unitaris de contractació	Més alts	0	0	0
	Iguals	47	33	38
	Més baixos	53	67	62
	Saldo	-53	-67	-62
• Personal ocupat	Més	7	4	7
	Igual	58	50	47
	Menys	36	46	47
	Saldo	-29	-42	-40

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Volum d'obra executada	Superior	5	7	7
	Igual	37	18	20
	Inferior	58	76	73
	Saldo	-53	-69	-66

Perspectives per al 2n semestre de l'any 2013 (en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Tendència de la marxa dels negocis	Millorar	11	11	9
	Mantenir-se	56	28	36
	Empitjorar	33	61	56
	Saldo	-22	-50	-47

		Total construcció	Edificació d'habitatges ⁽¹⁾	Edificació no habitatge ⁽²⁾	Obra civil ⁽³⁾
• Tendència del volum d'obra contractada	Augmentar	5	7	0	5
	Estabilitzar-se	33	33	20	25
	Disminuir	63	60	80	70
	Saldo	-58	-53	-80	-65
	Saldo				
	2n sem. 2012	-49	-65	-56	-85
	1r sem. 2012	-62	-77	-71	-68
			1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Tendència del volum d'obra executada	Augmentar		2	17	8
	Estabilitzar-se		65	13	33
	Disminuir		33	70	60
	Saldo		-31	-53	-52
• Tendència dels preus	Augmentar		0	4	2
	Estabilitzar-se		84	54	58
	Disminuir		16	41	40
	Saldo		-16	-37	-38
• Tendència de l'ocupació de personal	Augmentar		4	2	4
	Mantenir-se		71	52	49
	Disminuir		24	46	47
	Saldo		-20	-44	-43

Factors que dificulten l'augment del volum d'obra executada els propers mesos (en % d'empreses)

	1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
*Debilitat de la demanda	91	93	87
*Augment de la competència	29	37	20
*Manca de mà d'obra qualificada	4	0	11
*Insuficiència de l'equip productiu	2	0	0
*Dificultats de finançament o tresoreria	49	44	36
*Augment dels costos d'explotació	13	12	11
*Cap factor	4	0	0
*Altres causes	47	16	22

Notes:

(1) Inclou xalets i apartaments nous i rehabilitació.

(2) Inclou edificació industrial, oficines, locals comercials, escoles, hospitals, hotels, pàrquings, reparacions, etc.

(3) Inclou infraestructures: carreteres, obres hidràuliques, obres d'urbanització, etc.

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

		<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calcat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Superm. i grans magatzems</u>
Semestre observat (en % d'empreses)										
• Marxa dels negocis										
	Bona	10	11	2	9	12	23	7	11	7
	Regular	40	46	38	35	60	31	41	33	60
	Dolenta	50	43	60	56	28	46	52	56	33
	Saldo	-40	-32	-58	-47	-16	-23	-45	-45	-26
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	-51	-64	-62	-54	-22	-44	-72	-41	-30
	<i>1r sem. 2012</i>	-62	-63	-78	-65	-35	-43	-78	-63	-40
• Nivell d'estocs										
	Reduït	26	26	27	26	16	23	23	28	33
	Adequat	53	59	34	56	56	54	62	55	47
	Excessiu	21	15	39	18	28	23	15	17	20
	Saldo	5	11	-12	8	-12	0	8	11	13
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	8	38	-45	3	25	28	28	14	10
	<i>1r sem. 2012</i>	0	25	-35	13	5	18	0	-6	0
Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)										
• Xifra de vendes										
	Més alta	13	12	5	18	8	23	12	16	13
	Semblant	30	38	24	21	36	23	46	31	20
	Més baixa	56	50	71	62	56	54	42	53	67
	Saldo	-43	-38	-66	-44	-48	-31	-30	-37	-54
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	-31	-55	-37	-25	-22	-34	-40	-28	30
	<i>1r sem. 2012</i>	-70	-57	-77	-74	-60	-72	-82	-66	-80
• Preus de venda										
	Més alts	15	24	2	12	16	15	7	13	67
	Iguals	63	68	67	65	56	46	67	67	27
	Més baixos	22	9	31	24	28	39	26	20	7
	Saldo	-7	15	-29	-12	-12	-24	-19	-7	60
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	-21	-4	-43	-12	-45	-38	-32	-4	-20
	<i>1r sem. 2012</i>	-30	-6	-41	-38	-55	-29	-50	-26	10

		<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calcat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Superm. i grans magatzems</u>
Semestre observat en comparació amb el semestre anterior (en % d'empreses)										
• Personal ocupat										
	Més	6	0	5	6	8	0	11	6	13
	Igual	80	91	81	68	84	100	78	81	53
	Menys	14	9	14	26	8	0	11	13	33
	Saldo	-8	-9	-9	-20	0	0	0	-7	-20
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	-8	-13	-18	0	-9	-17	-4	0	-10
	<i>1r sem. 2012</i>	-9	-9	-15	0	-5	-7	-35	-6	0

Semestre observat en comparació amb el mateix semestre de l'any anterior (en % d'empreses)

• Xifra de vendes

	Més alta	16	9	3	21	8	31	23	19	27
	Semblant	29	45	24	24	40	8	31	27	27
	Més baixa	55	45	73	56	52	62	46	54	47
	Saldo	-39	-36	-70	-35	-44	-31	-23	-35	-20
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	-52	-60	-60	-60	-68	-39	-64	-40	0
	<i>1r sem. 2012</i>	-72	-66	-73	-74	-70	-72	-82	-73	-50

• Personal ocupat

	Més	6	3	5	9	4	0	7	8	0
	Igual	79	91	80	68	84	100	70	80	60
	Menys	15	6	15	24	12	0	22	12	40
	Saldo	-9	-3	-10	-15	-8	0	-15	-4	-40
<i>Saldo</i>	<i>2n sem. 2012</i>	-17	-10	-25	-13	-14	-22	-20	-14	-20
	<i>1r sem. 2012</i>	-12	-10	-17	-7	-5	-7	-40	-8	0

		<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calçat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Superm. i grans magatzems</u>	
Perspectives per al 2n semestre de l'any 2013 (en % d'empreses)											
• Marxa dels negocis											
	Millorar	11	3	5	6	20	46	7	11	20	
	Mantenir-se	56	77	43	65	68	15	56	58	33	
	Empitjorar	33	20	52	29	12	39	37	31	47	
	Saldo	-22	-17	-47	-23	8	7	-30	-20	-27	
	Saldo	2n sem. 2012	-31	-27	-18	-35	-45	-33	-44	-31	-20
		1r sem. 2012	-46	-47	-43	-68	-20	-31	-55	-44	-60
• Xifra de vendes											
	Augmentar	11	0	3	22	14	15	12	13	13	
	Estabilitzar-se	60	79	69	47	68	39	60	53	60	
	Disminuir	29	21	28	31	18	46	28	35	27	
	Saldo	-18	-21	-25	-9	-4	-31	-16	-22	-14	
	Saldo	2n sem. 2012	-29	-30	-24	-32	-38	-35	-48	-26	0
		1r sem. 2012	-53	-50	-46	-63	-60	-44	-57	-51	-70
• Preus de venda											
	Augmentar	7	21	0	0	8	8	4	7	20	
	Estabilitzar-se	81	76	79	88	72	85	81	85	73	
	Disminuir	12	3	21	12	20	8	15	8	7	
	Saldo	-5	18	-21	-12	-12	0	-11	-1	13	
	Saldo	2n sem. 2012	-3	16	-9	19	-31	-22	0	-7	20
		1r sem. 2012	-13	16	-30	-6	-50	-18	-29	-9	30
• Personal ocupat											
	Augmentar	3	0	3	0	0	0	0	6	7	
	Mantenir-se	85	97	88	81	96	85	72	82	87	
	Disminuir	12	3	10	19	4	15	28	12	7	
	Saldo	-9	-3	-7	-19	-4	-15	-28	-6	0	
	Saldo	2n sem. 2012	-12	-10	-11	-19	-14	0	-12	-14	0
		1r sem. 2012	-17	-10	-19	-27	-5	-13	-45	-11	-10

	<u>Total comerç minorista</u>	<u>Alimentació</u>	<u>Roba i calcat</u>	<u>Equipament de la llar</u>	<u>Higiene i sanitat</u>	<u>Electrònica</u>	<u>Vehicles i accessoris</u>	<u>Altres comerços</u>	<u>Superm. i grans magatzems</u>
Factors que dificulten la millora de la marxa dels negocis els propers mesos (en % d'empreses)									
*Debilitat de la demanda	76	71	86	82	64	69	74	78	67
*Augment de la competència	24	43	21	18	24	31	30	15	33
*Manca de personal qualificat	6	3	5	3	4	8	7	6	13
*Pèrdua d'atractiu de la zona	35	46	45	21	56	54	30	26	27
*Dificultats de finançament o tresoreria	28	20	26	27	16	39	19	37	27
*Augment dels costos d'explotació	35	37	38	15	28	39	30	38	67
*Cap factor	2	6	0	6	0	0	0	1	0
<i>Altres causes...</i>									
*Competència alegal, deslleial i intrusisme	11	20	2	21	8	23	11	7	7
*Manca d'aparcaments	10	23	2	6	12	15	19	4	20
*Manca de complements turístics	15	9	21	3	12	23	19	18	20
*Infraestructures viàries insuficients	7	6	12	3	4	23	4	5	13
*Altres causes	44	40	55	24	32	62	33	47	80

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

Semestre observat

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Marxa dels negocis (en % d'empreses)	Bona	17	2	4
	Regular	36	33	39
	Dolenta	47	64	57
	Saldo	-30	-62	-53
• Nivell de reserves (en % d'empreses)	Alt	15	2	2
	Normal	21	23	16
	Baix	60	73	82
	No es treballa amb reserves	4	2	0
	Saldo	-45	-71	-80
• Distribució dels clients segons la seva procedència (en %)	Catalunya	27	45	31
	Resta d'Espanya	26	29	24
	França	25	14	25
	Altres	22	11	21

**Semestre observat en comparació
amb el semestre anterior (en % d'empreses)**

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Grau mitjà d'ocupació	Superior	18	14	14
	Igual	29	9	24
	Inferior	53	77	63
	Saldo	-35	-63	-49
• Preus pagats pels clients	Més alts	20	2	6
	Iguals	48	33	47
	Més baixos	33	64	47
	Saldo	-13	-62	-41
• Personal ocupat	Més	13	2	8
	Igual	48	46	49
	Menys	39	52	43
	Saldo	-26	-50	-35

**Semestre observat en comparació amb el mateix
semestre de l'any anterior (en % d'empreses)**

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Grau mitjà d'ocupació	Superior	22	7	4
	Igual	26	31	22
	Inferior	52	62	75
	Saldo	-30	-55	-71
• Personal ocupat	Més	7	7	0
	Igual	49	58	47
	Menys	44	36	53
	Saldo	-37	-29	-53

Perspectives per al 2n semestre de l'any 2013
(en % d'empreses)

		1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
• Tendència de la marxa dels negocis	Millorar	8	22	4
	Mantenir-se	62	31	37
	Empitjorar	30	47	59
	Saldo	-22	-25	-55
• Tendència del grau d'ocupació	Augmentar	4	9	6
	Mantenir-se	66	53	33
	Disminuir	30	38	61
	Saldo	-26	-29	-55
• Tendència dels preus	Augmentar	2	9	2
	Estabilitzar-se	70	58	49
	Disminuir	28	33	49
	Saldo	-26	-24	-47
• Tendència de l'ocupació de personal	Augmentar	4	10	4
	Mantenir-se	80	58	57
	Disminuir	16	33	39
	Saldo	-12	-23	-35

Factors que dificulten la millora de la marxa dels negocis els propers mesos (en % d'empreses)

	1r sem. 2013	2n sem. 2012	1r sem. 2012
*Debilitat de la demanda	75	75	82
*Augment de la competència	45	46	40
*Manca de personal qualificat	9	21	12
*Pèrdua d'atractiu de la zona	23	41	30
*Dificultats de finançament o tresoreria	15	27	32
*Augment dels costos d'explotació	49	55	46
*Cap factor	2	0	0
<i>Altres causes...</i>			
*Manca d'aparcaments	4	16	8
*Manca de complements turístics	13	21	18
*Infraestructures viàries insuficients	4	14	8
*Altres causes	34	41	42

Saldo: Diferència de respostes extremes (positives i negatives), en percentatge.

Font: Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra.

ANNEX

Comerç minorista

Distribució sectorial de la mostra en el comerç minorista

Descripció de les activitats incloses en cadascuna de les branques comercials:

Alimentació (codi enquesta 004)

- * Venda al detall de productes congelats i gelats
- * Venda al detall d'alimentació en general
- * Venda al detall no especialitzat amb predomini de productes alimentaris
- * Comerç al detall de productes alimentaris, begudes i tabac en establ. especialitzats

Roba i calçat (codi enquesta 005)

- * Comerç al detall de tèxtils
- * Venda al detall d'articles de merceria
- * Comerç al detall de vestits
- * Comerç al detall de calçats i articles de cuir

Equipament de la llar (codi enquesta 006)

- * Comerç al detall de mobles, d'aparells d'il·luminació i d'equipament per a la llar
- * Venda al detall d'electrodomèstics blancs
- * Venda al detall de material elèctric (per a instal·lacions)
- * Venda al detall d'articles de ferreteria
- * Venda al detall de vidres i miralls
- * Venda al detall de material i eines de bricolatge
- * Venda al detall d'equipaments sanitaris
- * Venda al detall de material de la construcció
- * Venda al detall de revestiments per al terra i les parets

Higiene i sanitat (codi enquesta 007)

- * Comerç al detall de prod. farmacèutics, etc., de prod. de bellesa i d'higiene personal
- * Venda al detall de pintures, vernissos i drogueria

Electrònica (codi enquesta 008)

- * Venda al detall d'aparells de televisió, vídeo, càmeres de vídeo, mat. d'alta fidelitat
- * Venda al detall de discos, bandes i cassetts d'àudio i de vídeo, verges o enregistrades
- * Venda al detall d'instruments de música
- * Venda al detall de material de telecomunicacions
- * Venda al detall d'articles de fotografia

Vehicles i accessoris (codi enquesta 009)

- * Comerç de vehicles automòbils
- * Venda al detall de pneumàtics
- * Venda al detall d'altres peces i accessoris de vehicles
- * Comerç, manteniment i reparació de motocicletes i accessoris

Altres comerços (codi enquesta 010)

- * Comerç al detall de carburant per a automòbils
- * Altres comerços al detall en magatzems no especialitzats
- * Comerç al detall de llibres, diaris i papereria
- * Venda al detall de material i mobiliari d'oficina
- * Venda al detall de material informàtic
- * Venda al detall d'articles òptics; òptiques
- * Venda al detall de rellotges, joieria i orfebreria
- * Venda al detall d'articles d'esport i de lleure
- * Venda al detall d'articles de pesca, de caça i de tir
- * Venda al detall de jocs i joguines
- * Venda al detall d'articles de puericultura
- * Venda al detall de flors i plantes
- * Venda al detall d'animals de companyia
- * Venda al detall d'art. de regal i record, bijuteria, art. religiosos i objectes d'artesanía
- * Venda al detall de carbó i combustibles líquids i gasosos per a la calefacció
- * Venda al detall de bombones de gas
- * Venda al detall de monedes, segells i articles de col·lecció
- * Venda al detall d'objectes d'art
- * Venda al detall d'articles de rellotgeria
- * Venda al detall d'altres béns de consum

Supermercats i grans magatzems (codi enquesta 011)

- * Supermercats
- * Grans magatzems